

SiS I KORTHET 2023

EN SAMLING STATISTISKA UPPGIFTER OM SiS

INNEHÅLL

Tabellförteckning	2
SiS uppdrag	3
Innehållet i rapporten	4
Ungdomsvård	5
Platser på särskilda ungdomshem.....	5
Intagningar på särskilda ungdomshem.....	5
Utskrivningar från särskilda ungdomshem.....	7
Avvikningar från särskilda ungdomshem.....	8
Särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem.....	9
Sluten ungdomsvård	10
Platser och intagningar.....	10
Frigivningar.....	11
Särskilda befogenheter inom sluten ungdomsvård.....	11
Missbruksvård	12
Platser på LVM-hem.....	12
Intagningar på LVM-hem.....	12
Utskrivningar från LVM-hem.....	14
Avvikningar från vård enligt LVM samt vårdavbrott.....	16
Antal avvikningar efter avvikningarnas längd.....	16
Särskilda befogenheter på LVM-hem.....	17
Begrepp	18
Aktuella lagar och paragrafer – utdrag	19

TABELLFÖRTECKNING

SIS UPPDRAG	3	SLUTEN UNGDOMSVÅRD	12
INNEHÅLLET I RAPPORTEN	4	Platser på LVM-hem.....	12
UNGDOMSVÅRD	5	Tabell 20. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år.....	12
Platser på särskilda ungdomshem		Intagningar på LVM-hem.....	12
Tabell 1. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år.....	5	Tabell 21. Antal intagningar och individer som togs in efter kön och år.....	12
Intagningar på särskilda ungdomshem.....	5	Tabell 22. Antal och andel intagningar efter lagrum för placering och år.....	12
Tabell 2. Antal intagningar samt antal individer som togs in enligt LVU och SoL efter kön och år.....	5	Tabell 23. Antal intagningar enligt LVM och SoL efter ålder, år och kön.....	13
Tabell 3. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter lagstöd, år och kön.....	6	Tabell 24. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning (LVM och SoL) efter år och kön.....	13
Tabell 4. Antal intagningar enligt LVU och SoL efter ålder, år och kön.....	6	Utskrivningar från LVM-hem	14
Tabell 5. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning enligt LVU och SoL efter år och kön.....	6	Tabell 25. Antal och andel utskrivningar efter lagrum vid utskrivningstillfället och år.....	14
Utskrivningar från särskilda ungdomshem	7	Tabell 26. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn enligt LVM och SoL efter år och kön.....	14
Tabell 6. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn enligt LVU och SoL efter år och kön.....	7	Tabell 27. Utskrivningar 4 § LVM samt andel vårdade enligt 27 § LVM.....	14
Tabell 7. Antal och andel utskrivningar, vårdtid i månader enligt LVU och SoL efter vårdtid och år.....	7	Tabell 28. Antal och andel utskrivningar enligt LVM och SoL efter vårdtid och år.....	14
Tabell 8. Boende barnet/den unge skrevs ut till när hen lämnade LVU-vård, andel procent.....	7	Tabell 29. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilket boende klienterna skrevs ut till.....	15
Tabell 9. Vårdform barnet/den unge skrevs ut till när hen lämnade LVU-vård, andel procent.....	8	Tabell 30. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilken vård klienterna skrevs ut till.....	15
Avvikningar från särskilda ungdomshem.....	8	Avvikningar från vård enligt LVM samt vårdavbrott.....	16
Tabell 10. Antal avvikningar från vård per 365 vårddygn efter år och kön.....	8	Tabell 31. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vårddygn enligt LVM efter år och kön.....	16
Tabell 11. Antal avvikningar efter avvikningarnas längd.....	8	Tabell 32. Avvikningarnas längd. Antal avvikningar efter avvikningarnas längd.....	16
Särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem.....	9	Tabell 33. Antal vårdavbrott efter vilken vård som avbröts.....	16
Tabell 12. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVU efter år och kön.....	9	Särskilda befogenheter på LVM-hem.....	17
Tabell 13. Avskiljningar LVU efter år och kön.....	9	Tabell 34. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVM.....	17
SLUTEN UNGDOMSVÅRD	10	Tabell 35. Avskiljningar LVM.....	17
Platser och intagningar.....	10	BEGREPP	18
Tabell 14. Antal fastställda platser, samt intagningar LSU efter år.....	10	AKTUELLA LAGAR OCH PARAGRAFER – UTDRAG	19
Tabell 15. Andel intagningar enligt åldersintervall och år.....	10		
Tabell 16. Medel-, minimi- och maximitrafftider vid intagning för vård enligt LSU efter år.....	10		
Frigivningar	11		
Tabell 17. Andel frigivningar efter vad ungdomarna frigavs till efter år.	11		
Särskilda befogenheter inom slutna ungdomsvård.....	11		
Tabell 18. Antal beslut om särskilda befogenheter LSU efter år.....	11		
Tabell 19. Avskiljningar LSU efter år.....	11		

SIS UPPDRAG

SiS är en förvaltningsmyndighet och verkar på uppdrag av regeringen. Finansieringen av SiS sker delvis med statliga medel och delvis genom dygnsavgifter från kommuner som placerar barn, unga och klienter vid myndighetens ungdoms- och LVM-hem.

SiS verksamhet är indelad i ungdomsvård och missbruksvård. Inom ungdomsvården vårdas barn och unga med psykosocial problematik eller som verkställer dom efter att ha blivit dömda till sluten ungdomsvård. Inom missbruksvården vårdas vuxna med missbruk. SiS verksamhet bedrivs i nära samarbete med socialtjänsten och all tvångsvård beslutas i domstol.

UNGDOMSVÅRD

Barn och unga kan vårdas utan samtycke av barnet/den unge eller dess vårdnadshavare efter beslut i domstol. SiS vård ges oftast för att barnet/den unge riskerar att skadas av sitt missbruk, sin brottsliga verksamhet eller på annat sätt betar sig socialt nedbrytande. Sådan vård får ges innan personen har fyllt 21 år. Om hen är under 18 år kan SiS också ge vård om det till exempel finns förhållanden i hemmet som riskerar att skada den unges hälsa eller utveckling.

SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Personer mellan 15 och 18 år som har begått brott kan av domstol dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse. Påföljden är tidsbestämd i domen – lägst 14 dagar och högst fyra år – och verkställs vid SiS ungdomshem.

MISSBRUKSVÅRD

Tvångsvård enligt LVM kan beslutas om någon är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk och vårdbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Dessutom måste missbrukaren utsätta sin hälsa för allvarlig fara, riskera att förstöra sitt liv, eller befaras komma att skada sig själv eller någon närstående. Syftet med tvångsvården är att motivera den intagne till frivillig vård. Så snart det är möjligt ska vården ske i frivillig form, utanför LVM-hemmet. Tvångsvården får pågå i högst sex månader.

INNEHÅLLET I RAPPORTEN

SIS I KORTHET 2023

I rapporten redovisas grundläggande statistik om SiS verksamhet. Avsikten är att ge en övergripande bild av verksamheten på SiS i ett tre-årsperspektiv. I denna rapport redovisas statistik för åren 2023, 2022 och 2021.

KÄLLOR

Uppgifterna i rapporten är i de flesta fall hämtade ur KIA¹ och KAJ². Under 2021 driftsattes KAJ som ersättare för KIA, sedan mars 2021 används KAJ för ungdomsvården och missbruksvården och sedan april 2022 för den slutna ungdomsvården. I KIA och KAJ registreras alla beslut som rör den vårdade, men även journalen och behandlingsplanen.

Uppgifterna har tagits fram i februari 2024 och avser verksamhetsåret 2023. Uppgifter kan skilja sig från statistik framtagen vid andra tidpunkter eftersom det är möjligt att både ändra registreringar och att dröja med att göra registreringen i KIA och KAJ.

Siffrorna i rapporten kan vara avrundade vilket gör att totalsummorna inte alltid stämmer med delsummorna.

Siffrorna i rapporten är röjandegranskade dvs alla värden som är mindre än fem (5) har undertryckts för att hindra identifiering av individer via annan källa. I tabellerna används tre punkter (...) för att visa att ett värde undertryckts.

BEGREPP

De begrepp som används i rapporten förklaras närmare i avsnitten *Begrepp* samt *Lagar och paragrafer*.

RÄTTELSE

I denna publikation har vissa rättelser gjorts. Detta berör flera tabeller, främst data gällande statistikår 2022 och i vissa fall även statistikår 2021. Justeringar av siffror från 2021 och 2022, jämfört med tidigare versioner av publikationen, beror på det verksamhetssystembyte som gjordes 2021 och 2022, samt systemuppdateringar gjorda 2023. Dessa förändringar har påverkat historisk data, således kan skillnader förekomma.

FÖRÄNDRINGAR

Ett antal tabeller har genomgående förändringar jämfört med tidigare versioner av publikationen. Specifikt redovisas beslut om begränsningar av elektroniska kommunikationstjänster i tabeller 13, 19 och 36 numera som summan av ursprungliga och ersättande beslut. På grund av dataförlust saknas information om placeringsorsak under 2023, därav utgår tabeller som tidigare numrerats som 6 och 26. För information om placeringsorsak tidigare år hänvisas till tidigare års SiS i korthet.

---

1 SiS klient- och institutionsadministrativa system.

2 SiS klientadministrativa journalsystem.

UNGDOMSVÅRD

PLATSER PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

SiS hade den första januari 2023 en beslutad kapacitet³ inom ungdomsvården om 21 institutioner och 628 platser, exklusive LSU-platser.

Tabell 1. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år

Typ av platser	Fastställda platser					
	2023		2022		2021	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Låsbara	553	88 %	569	88 %	591	88 %
Öppna	75	12 %	78	12 %	79	12 %
Flickor	208	33 %	238	37 %	246	37 %
Pojkar	401	64 %	390	60 %	414	62 %
Flickor/pojkar	19	3 %	19	3 %	10	1 %
Totalt	628	100 %	647	100 %	670	100 %

INTAGNINGAR PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 2. Antal intagningar samt antal unika individer som togs in enligt LVU och SoL efter kön och år

Kön	Antal intagningar			Antal unika individer som togs in		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Flickor	289	347	417	272	314	354
Pojkar	621	707	737	580	634	653
Totalt	910	1054	1154	852	948	1 007

³ Enligt Verksamhetsplan 2023.

Tabell 3. Andel intagningar enligt LVU och SoL efter lagstöd⁴, år och kön

Lagstöd	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
LVU	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %
Därav									
- 2 §	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
- 2, 3 §§	15 %	6 %	9 %	13 %	8 %	10 %	16 %	7 %	10 %
- 3 §	38 %	41 %	40 %	33 %	36 %	35 %	35 %	38 %	37 %
- 6 §	46 %	53 %	51 %	54 %	56 %	55 %	50 %	55 %	53 %
4 kap. 1 § SoL	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 4. Antal intagningar enligt LVU och SoL⁵ efter ålder, år och kön

Ålder	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
-15 år	143	193	336	152	204	356	168	180	348
16–17 år	96	313	409	137	369	506	159	385	544
18– år	50	115	165	58	134	192	90	172	262
Totalt	289	621	910	347	707	1054	417	737	1154

Tabell 5. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning enligt LVU och SoL efter år och kön

Ålder	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Medelålder	15,6	16,2	16,0	15,7	16,2	16,0	15,9	16,4	16,3
Minimiålder	11	9	9	10	10	10	11	8	8
Maximiålder	20	20	20	20	20	20	20	20	20

4 Se avsnittet *Lagar och paragrafer*.

5 Se avsnittet *Lagar och paragrafer*.

UTSKRIVNINGAR FRÅN SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 6. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn⁶ enligt LVU och SoL efter år och kön

	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal utskrivningar	294	653	947	346	633	979	448	771	1219
Genomsnittligt antal vårddygn	228	208	214	188	170	176	157	155	156

Tabell 7. Antal och andel utskrivningar, vårdtid i månader enligt LVU och SoL efter vårdtid och år

Vårdtider	2023		2022		2021	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
0–3 månader	237	25 %	356	36 %	513	42 %
3–6 månader	226	24 %	243	25 %	297	24 %
6–12 månader	346	37 %	280	29 %	318	26 %
12–24 månader	128	14 %	91	9 %	83	7 %
24– månader	10	1 %	9	1 %	8	1 %
Totalt	947	100 %	979	100 %	1 219	100 %

Tabell 8. Boende barnet/den unge skrevs ut till när hen lämnade LVU-vård, andel procent

Boende barnet/den unge skrevs ut till	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Boende hos släkting/vänner	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
Eget boende	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %
Föräldrahemmet	14 %	21 %	19 %	15 %	20 %	18 %	9 %	16 %	14 %
HVB- eller familjehem	77 %	60 %	65 %	76 %	64 %	68 %	41 %	39 %	40 %
Inackorderingshem/träningslägenhet/stödboende	2 %	2 %	2 %	2 %	3 %	2 %	2 %	1 %	1 %
Annat	4 %	14 %	11 %	3 %	7 %	6 %	2 %	7 %	5 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	1 %	1 %	1 %	4 %	5 %	5 %	44 %	36 %	39 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6 Se kapitlet Begrepp avsnittet Vårddygn.

Tabell 9. Vårdform barnet/den unge skrevs ut till när hen lämnade LVU-vård, andel procent

Vård barnet/den unge skrevs ut till	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Insatser LSS	4 %	1 %	2 %	2 %	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Vårdinsats i öppen form	83 %	71 %	75 %	79 %	75 %	77 %	44 %	48 %	47 %
Annat	11 %	26 %	22 %	14 %	18 %	17 %	10 %	15 %	13 %
Andel utskrivningar som saknar utskrivningstyp eller som registrerats i KIA	1 %	1 %	1 %	4 %	5 %	5 %	44 %	36 %	39 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

AVVIKNINGAR FRÅN SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Nedan redovisas avvikningar från vård enligt LVU.

Tabell 10. Antal avvikningar från vård per 365 vård dygn efter år och kön

Avvikningar	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal	90	158	248	166	254	420	174	185	359
Antal per 365 vård dygn	0,47	0,42	0,44	0,88	0,73	0,78	0,94	0,58	0,71

Tabell 11. Antal avvikningar per år efter avvikningarnas längd

Avvikningens längd	2023	2022	2021
Åter samma dag	70	111	110
1–3 dygn	56	100	91
4–7 dygn	32	59	30
8–14 dygn	26	42	37
15 dygn eller fler	64	108	91
Totalt	248	420	359

SÄRSKILDA BEFOGENHETER PÅ SÄRSKILDA UNGDOMSHEM

Tabell 12. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVU efter år och kön

Särskild befogenhet	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Avskiljning	573	339	912	617	347	964	729	402	1 131
Besök	20	66	86	25	76	101	35	60	95
Elektroniska kommunikationstjänster*	2 000	3 840	5 840	349	1 917	3 224	970	1 350	2 320
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	36	22	58	30	31	61	29	33	62
Kontroll av försändelse	532	1 570	2 102	593	950	1 543	467	828	1 295
Kroppsvisitation	3 854	8 822	12 676	3 810	8 374	12 184	4 089	7 318	11 407
Omhändertagande av egendom	811	875	1 686	582	742	1 324	576	1 009	1 585
Provtagning ⁷	1 050	2 980	4 030	1 075	2 757	3 832	1 126	2 284	3 410
Rumsvisitation	1 114	3 259	4 373	900	3 391	4 291	974	1 596	2 570
Vård i enskildhet	371	841	1 212	378	770	1 148	521	615	1 136
Vård på låsbar enhet	346	753	1 099	422	860	1 283	565	1 012	1 577
Ytlig kroppsbesiktning	2 130	4 888	7 018	2 173	4 619	6 792	2 582	3 854	6 436

* Räknas som summan av initiala beslut och ersättande beslut

Tabell 13. Avskiljningar LVU efter år och kön

	2023			2022			2021		
	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga	Flickor	Pojkar	Samtliga
Antal vårdade personer	437	946	1 383	468	925	1 393	504	937	1 441
Antal personer som avskildes	133	133	266	125	140	265	136	139	275
Antal avskiljningar	573	339	912	617	347	964	729	402	1 131
Antal avskiljningar per 365 vård dygn	2,97	0,91	1,61	3,28	0,99	1,79	3,94	1,26	2,25
Genomsnittlig tid i avskiljning	0t 31m	0t 57m	0t 41m	0t 35m	0t 50m	0t 40m	0t 26m	0t 37m	0t 30m

7 Av blod, urin, utandning, saliv och svett.

SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Den första januari år 2023 hade 6 institutioner en beslutad kapacitet om tillsammans 81 platser avsedda för ungdomar som dömts till sluten ungdomsvård.

PLATSER OCH INTAGNINGAR

Tabell 14. Antal fastställda platser, samt intagningar LSU efter år

Fastställda platser/Intagningar	2023	2022	2021
Antal platser	81	83	69
Enskilda individer som togs in	100	54	64
Antal intagningar	101	55	64

Tabell 15. Andel intagningar enligt åldersintervall och år

Ålder	2023	2022	2021
< 17 år	22,1 %	12,5 %	15,4 %
17–18 år	70,2 %	73,2 %	71,8 %
> 18 år	7,7 %	14,3 %	12,8 %

Tabell 16. Medel-, minimi- och maximistrafftider vid intagning för vård enligt LSU efter år

Månader	2023	2022	2021
Medeltid	17,7	14,6	15,3
Minimitid	3,0	2,0	2,0
Maximitid	48,0	48,0	48,0

FRIGIVNINGAR

Under år 2023 frigavs 61 ungdomar efter verkställd sluten ungdomsvård, år 2022 frigavs 59 ungdomar och år 2021 frigavs 55 ungdomar.

Tabell 17. Andel frigivningar efter vad ungdomarna frigavs till efter år

Vad ungdomarna frigavs till	2023	2022	2021
Föräldrahemmet	39 %	54 %	49 %
Boende hos släkting/vänner	7 %	3 %	5 %
HVB- eller familjehem	0 %	7 %	4 %
Eget boende	3 %	7 %	7 %
Fortsatt vård inom SIS/Annat	51 %	29 %	34 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

SÄRSKILDA BEFOGENHETER INOM SLUTEN UNGDOMSVÅRD

Tabell 18. Antal beslut om särskilda befogenheter LSU efter år

Särskild befogenhet	2023	2022	2021
Avskiljning	59	17	3
Elektroniska kommunikationstjänster*	989	576	496
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	9	2	1
Kontroll av försändelse	720	484	494
Kroppsvisitation	1 551	1 241	1 024
Omhändertagande av egendom	204	116	151
Provtagning ⁸	208	204	151
Rumsvisitation	807	761	593
Besök	139	89	95
Vård i enskildhet	122	67	70
Ytlig kroppsbesiktning	1 026	813	735

* Beräknas som summan av initiala och ersättande beslut.

Tabell 19. Avskiljningar LSU efter år

	2023	2022	2021
Antal vårdade personer	156	115	118
Antal personer som avskildes	27	13	...
Antal avskiljningar	59	17	...
Antal avskiljningar per 365 vård dygn	0,86	0,29	...

8 Av blod, urin, utandning, saliv och svett.

MISSBRUKSVÅRD

PLATSER PÅ LVM-HEM

SiS hade 353 beslutade platser⁹ på 11 LVM-hem, den första januari år 2023.

Tabell 20. Antal och andel fastställda platser efter typ av plats, kön och år

Typ av platser	Fastställda platser					
	2023		2022		2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Låsbara	243	69 %	243	68 %	232	65 %
Öppna	110	31 %	116	32 %	127	35 %
Kvinnor	140	40 %	157	44 %	138	38 %
Män	213	60 %	202	56 %	221	62 %
Totalt	353	100 %	359	100 %	359	100 %

INTAGNINGAR PÅ LVM-HEM

Tabell 21. Antal intagningar och individer som togs in efter kön och år

Kön	Antal intagningar			Antal individer som togs in		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Kvinnor	336	315	335	320	300	319
Män	517	575	545	478	531	518
Totalt	853	890	880	798	831	837

Tabell 22. Antal och andel intagningar efter lagrum¹⁰ för placering och år

Lagrum för placering	2023		2022		2021	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
LVM	831	97 %	868	98 %	865	98 %
Därav						
– 4 § LVM	239	28 %	229	26 %	253	29 %
– 13 § LVM	592	69 %	639	72 %	612	70 %
4 kap. 1 § SoL	22	3 %	22	2 %	15	2 %
Totalt	853	100 %	890	100 %	880	100 %

⁹ Enligt Verksamhetsplan 2023.

¹⁰ Se avsnittet *Lagar och paragrafer*.

Tabell 23. Antal intagningar enligt LVM och SoL efter ålder, år och kön

Ålder	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
-24 år	84	62	146	54	69	123	79	77	156
25-29 år	52	92	144	79	90	169	71	109	180
30-39 år	91	162	253	100	153	253	77	127	204
40-49 år	39	77	116	36	115	151	39	82	121
50-59 år	32	58	90	19	82	101	42	83	125
60- år	38	66	104	27	66	93	27	67	94
Totalt	336	517	853	315	575	890	335	545	880

Tabell 24. Medel-, minimi- och maximiålder vid intagning (LVM och SoL) efter år och kön

Ålder	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Medelålder	35,9	38,0	37,2	34,7	38,6	37,2	35,4	38,7	37,5
Minimiålder	18	18	18	19	18	18	19	18	18
Maximiålder	77	81	81	80	80	80	82	82	82

UTSKRIVNINGAR FRÅN LVM-HEM

Tabell 25. Antal och andel utskrivningar efter lagrum¹¹ vid utskrivningstillfället och år

Lagrum vid utskrivning	2023		2022		2021	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
LVM	870	98 %	855	97 %	904	98 %
Varav						
– 4 § LVM	774	87 %	745	85 %	809	88 %
– 13 § LVM	96	11 %	110	13 %	95	10 %
4 kap. 1 § SoL	22	2 %	22	3 %	15	2 %
Totalt	892	100 %	877	100 %	919	100 %

Tabell 26. Antal utskrivningar och genomsnittligt antal vårddygn¹² enligt LVM och SoL efter år och kön

	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Antal utskrivningar	343	549	892	310	567	877	352	567	919
Genomsnittligt antal vårddygn	171	159	164	168	157	161	169	163	165

Tabell 27. Utskrivningar 4 § LVM samt andel vårdade enligt 27 § LVM

Vårdform	2023	2022	2021
Utskrivningar där klienten vårdats enligt 4 § LVM	774	745	809
Därav också vårdade enligt 27 § LVM	587	574	651
Andel som vårdats enligt 27 § LVM	76 %	77 %	80 %

Tabell 28. Antal och andel utskrivningar enligt LVM och SoL efter vårdtid och år

Vårdtider	2023		2022		2021	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
0–13 dygn	110	12 %	122	14 %	102	11 %
13–89 dygn	14	2 %	16	2 %	20	2 %
89–179 dygn	122	14 %	104	12 %	99	11 %
> 179– dygn	646	72 %	635	72 %	698	76 %
Totalt	892	100 %	877	100 %	919	100 %

11 Se avsnittet *Lagar och lagrum*.

12 Se kapitlet *Begrepp*, avsnittet *Vårddygn*.

Tabell 29. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilket boende klienterna skrevs ut till

Vilket boende klienterna skrevs ut till	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Boende hos släkting/ vänner	4 %	3 %	4 %	5 %	2 %	3 %	3 %	1 %	2 %
Eget boende	33 %	25 %	28 %	27 %	27 %	27 %	17 %	16 %	17 %
Föräldrahemmet	6 %	5 %	5 %	8 %	5 %	6 %	4 %	2 %	3 %
HVB- eller familjehem	32 %	29 %	30 %	33 %	33 %	33 %	16 %	22 %	20 %
Inackorderingshem/ stödboende	13 %	23 %	19 %	13 %	19 %	17 %	9 %	9 %	9 %
Annat	10 %	14 %	13 %	13 %	13 %	13 %	7 %	5 %	6 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %	1 %	43 %	45 %	44 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 30. Andel utskrivningar från vård enligt LVM efter vilken vård klienterna skrevs ut till

Vilken vård klienterna skrevs ut till	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Vårdinsats i öppen form	62 %	60 %	61 %	61 %	59 %	60 %	31 %	29 %	30 %
Annat	37 %	40 %	38 %	39 %	40 %	40 %	25 %	26 %	26 %
Registrerat i KIA, eller saknar utskrivningstyp	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %	1 %	43 %	45 %	44 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

AVVIKNINGAR FRÅN VÅRD ENLIGT LVM SAMT VÅRDAVBROTT

Nedan redovisas avvikningar och vårdavbrott¹³ för respektive år.

Tabell 31. Antal påbörjade avvikningar från vård och per 365 vårddygn enligt LVM efter år och kön

	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Påbörjade avvikningar									
Antal	73	107	180	59	131	190	83	98	181
Antal per 365 vårddygn	0,46	0,46	0,46	0,39	0,54	0,48	0,52	0,39	0,44

Tabell 32. Avvikningarnas längd. Antal avvikningar efter avvikningarnas längd

Avvikningsdygn	Antal avvikningar per år		
	2023	2022	2021
Åter samma dag	58	45	43
1–3 dygn	59	64	62
4–7 dygn	20	31	29
8–14 dygn	13	21	14
15 dygn eller fler	30	29	33
Totalt	180	190	181

Tabell 33. Antal vårdavbrott efter vilken vård som avbröts

Vårdavbrott från	Antal vårdavbrott per år		
	2023	2022	2021
Vård enligt 27 § LVM	215	236	266
Vård inledd på sjukhus ¹⁴	0	0	12
Totalt	215	236	278

¹³ Se kapitlet Begrepp avsnittet *Avvikning och vårdavbrott*.

¹⁴ Måttet har utgått vid införandet av KAJ, innehåller endast data från KIA.

SÄRSKILDA BEFOGENHETER PÅ LVM-HEM

Tabell 34. Antal beslut om särskilda befogenheter, LVM

Särskild befogenhet	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Avskiljning	26	50	76	40	61	101	217	66	283
Besök	93	29	122	62	62	124	74	12	86
Elektroniska kommunikationstjänster*	199	193	392	96	1 556	1 652	90	1 601	1 691
Förstöra eller försälja omhändertagen egendom	114	88	202	68	99	167	60	85	145
Kontroll av försändelse	2 056	1 362	3 418	1 283	1 181	2 464	1 202	1 279	2 481
Kroppsvisitation	1 737	2 297	4 034	1 276	2 266	3 542	1 006	1 937	2 943
Omhändertagande av egendom	980	909	1 889	726	1 286	2 012	735	1 157	1 892
Provtagning ¹⁵	950	673	1 623	722	703	1 425	631	602	1 233
Rumsvisitation	331	351	682	176	561	737	158	592	750
Vård i enskildhet	375	258	633	383	263	646	343	414	757
Vård på låsbar enhet	550	730	1 280	523	826	1 349	609	821	1 430
Ytlig kroppsbesiktning	812	946	1 758	632	1 054	1 686	715	1 060	1 775

* Beräknas som summan av initiala och ersättande beslut.

Tabell 35. Avskiljningar LVM

	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Antal vårdade personer	432	639	1 071	410	679	1 089	454	725	1 179
Antal personer som avskildes	16	32	48	12	40	52	30	43	73
Antal avskiljningar	26	50	76	40	60	100	217	66	283
Antal avskiljningar per 365 vård dygn	0,17	0,22	0,20	0,27	0,28	0,25	1,36	0,27	0,70
Genomsnittlig tid i avskiljning	0t 44m	4t 32m	3t 14m	0t 42m	3t 41m	2t 29m	0t 35m	3t 34m	1t 17m

¹⁵ Av blod, urin, utandning, saliv och svett.

BEGREPP

PLACERING OCH INTAGNING

Socialtjänsten kan ansöka om plats hos SiS för vård med stöd av LVM, LVU eller SoL. SiS bokar då en plats på ett LVM-hem eller ett särskilt ungdomshem genom en s.k. placering. Tiden mellan att ansökan kommer in och att placering sker kallas väntetid.

Vården påbörjas vid intagning vilket i regel är när personen kommer till institutionen. I rapporten redovisas antalet intagningar för vuxna vårdade enligt LVM eller SoL samt för ungdomar vårdade enligt LVU eller SoL.

En dom till slutet ungdomsvård ska verkställas när den vunnit laga kraft. Verkställigheten av slutet ungdomsvård inleds genom att den dömda tas in på en låsbar enhet på särskilt ungdomshem. I rapporten redovisas antalet intagningar enligt LSU.

INDIVIDER/BESLUT

En individ kan vara föremål för flera beslut om vård under ett år. Individens vård kan också förändras under pågående vård, t ex från LVU till SoL. I sådana fall fattas nya beslut om placering/intagning. I tabellerna redovisas därför både antalet individer och antalet beslut om intagning.

UTSKRIVNING/FRIGIVNING

En utskrivning sker när vården inom SiS avslutas eller när det fattas beslut om att förändra vården så att den sker med stöd av annat lagrum. I rapporten redovisas antalet utskrivningstillfällen under året där den sammanlagda vistelseperioden är mer än ett (1) dygn. En frigivning sker då en ungdom avtjänat straff enligt LSU. I rapporten redovisas antalet frigivna individer under året.

VÅRDDYGN

Vårddygn avser antalet dygn en ungdom eller klient vårdats inom SiS. Vård inledd på sjukhus inkluderas i beräkningen av vårddygn (gäller LVM) men tid i häkte eller fängelse och eventuella avvikningsdagar inkluderas inte.

AVVIKNING OCH VÅRDAVBROTT

En avvikning sker när klienten eller den unge:

- avviker från institutionen/ institutionsområdet
- avviker vid en bevakad vistelse utanför institutionen
- avviker vid en sjukhusvistelse
- inte återkommer vid utsatt tid efter en obevakad vistelse utanför institutionen.

Med vårdavbrott däremot avses att en klient lämnar sjukhuset eller bryter pågående vård enligt 27 § LVM.

AKTUELLA LAGAR OCH PARAGRAFER – UTDRAG

LAGEN (1990:52) MED SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM VÅRD AV UNGA (LVU)

Ungdomar kan vårdas vid SiS institutioner med stöd av 2 och 3 §§ LVU eller efter ett omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU. I LVU anges bland annat följande:

2 § LVU Vård ska beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas (*miljö*).

3 § LVU Vård ska också beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende (*eget beteende*).

6 § LVU Socialnämnden får besluta att den som är under 20 år omedelbart ska omhändertas om det är sannolikt att den unge behöver beredas vård med stöd av LVU och rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller med hänsyn till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.

LAGEN (1998:603) OM VERKSTÄLLIGHET AV SLUTEN UNGDOMSVÅRD (LSU) OCH BROTTSBALKEN (BRB)

Ungdomar kan dömas till slutna ungdomsvård i stället för fängelse när de har begått brott. Den slutna ungdomsvården verkställs vid SiS institutioner. I LSU och BrB anges bland annat följande:

32 kap. 5 § BrB Har någon begått brott innan han eller hon fyllt arton år och finner rätten att påföljden bör bestämmas till fängelse, ska rätten i stället bestämma påföljden till slutna ungdomsvård under viss tid. Detta gäller dock inte om det, med hänsyn till den tilltalades ålder vid lagföringen eller annan omständighet, finns särskilda skäl däremot. Rätten får bestämma tiden för slutna ungdomsvård till lägst fjorton dagar och högst fyra år. Bestämmelser om verkställighet finns i LSU.

4 § LSU Verkställighet av slutna ungdomsvård inleds genom att den dömda tas in i ett särskilt ungdomshem.

LAGEN (1988:870) OM VÅRD AV MISSBRUKARE I VISSA FALL (LVM)

Missbrukare kan vårdas vid SiS institutioner med stöd av 4 § LVM eller efter ett omedelbart omhändertagande med stöd av 13 § LVM. I LVM anges bland annat följande:

4 § LVM Tvångsvård ska beslutas om någon till följd av ett fortgående missbruk av t.ex. alkohol och narkotika är i behov av vård och vårdbehovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Missbruket ska leda till att missbrukaren utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara, löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

13 § LVM Socialnämnden får besluta att en missbrukare omedelbart ska omhändertas om det är sannolikt att missbrukaren kan beredas vård med stöd av LVM och rättens beslut inte kan avvaktas på grund av att missbrukaren kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat om han eller hon inte får omedelbar vård. Detsamma gäller om det finns en överhängande risk för att missbrukaren till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

27 § LVM SiS ska så snart det kan ske med hänsyn till den planerade vården besluta att den intagne ska beredas tillfälle att vistas utanför LVM-hemmet för vård i annan form.

ÖVRIGA LAGAR OCH PARAGRAFER

I mån av plats kan frivilligt placerade ungdomar och klienter vårdas på SiS institutioner med stöd av Socialtjänstlagen (2001:453), SoL:

4 kap. 1 § SoL Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

